

Прогноз та рекомендації щодо епідемічного сезону грипу та COVID-19 у 2024-2025 рр. в місті Києві

Одним з пріоритетних завдань ДУ «Київський міський Центр Контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» є етіологічне прогнозування епідемій грипу та COVID-19 у місті Києві.

Основою прогнозування є детальне вивчення епідеміологічних особливостей попередніх епідемій і штамового складу та антигенних і генетичних характеристик популяції збудників грипу та COVID-19, які викликали захворювання у населення України в цей час, а також аналіз ситуації з грипу та COVID-19 у світі за даними ВООЗ.

Минулий сезон грипу в Україні (2023-2024 рр.) та в країнах Північної півкулі мав свої особливості. Циркуляція епідемічних вірусів грипу в місті Києві розпочалася на 51 тижні 2023 року та відбувалася на фоні циркуляції збудника COVID-19. Причому, зростання долі вірусів грипу серед населення супроводжувалося зменшенням долі вірусу SARS-CoV-2, що викликає COVID-19. Найбільше число лабораторно підтверджених випадків грипу в сезоні 2023-2024 рр. було зареєстровано на 5 тижні 2024 року. Переважним збудником минулої епідемії, як в Україні, так і в країнах Європи, виступив вірус грипу A(H1N1)pdm, а саме його штам A/Сідней/5/2021. Вірус грипу В/Австрія/1359417/2021 (лінія В/Вікторія), який входив до складу вакцин на епідемічний сезон грипу 2023-2024 рр., займав друге місце за частотою серед збудників грипу в місті Києві. Найменша частка серед усіх збудників грипу припала на вірус A(H3N2).

Кількість лабораторних підтверджень грипу в місті Києві у епідемічному сезоні 2023-2024 рр. була на рівні 40%, а на тижні піку епідемічного підйому наближалась до 60%.

101 зразок генетичної інформації вірусів грипу минулого сезону з міста Києва було відсеквеновано у провідних лабораторіях світу, зокрема - у світовому Центрі з грипу (Лондон). Більшість вірусів попереднього сезону - 60 належали до підтипу A(H1N1)pdm, його штаму A/Сідней/5/2021, 14 – до

підтипу А(Н3N2), його штаму А/Таїланд/8/2022 (Н3N2), та 27 - до вірусу грипу типу В, а саме – штаму В/Австрія/1359417/2021 генетичної гілки В/Вікторія.

Світові дослідження резистентності вірусів грипу до противірусних препаратів свідчать, що частка резистентних до озельтамівіру та занамівіру штамів не перевищує 0,3%.

Отже, спираючись на проведені багатопланові дослідження та враховуючи ситуацію, яка склалася у світі з грипу, у наступному епідемічному сезоні 2024-2025 рр. в Україні прогнозується епідемія грипу, викликана переважно вірусами А(Н3N2), подібними до штаму А/Таїланд/8/2022. Вірус грипу А/Вікторія/4897/2022 (Н1N1)рdm може прийняти участь у наступній епідемії, хоча його роль буде другорядною. Вірус грипу типу В генетичної лінії В/Вікторія (штам В/Австрія/1359417/2021) може також прийняти участь в епідемічному процесі грипу сезону 2024-2025 рр., але його участь буде мінімальною. Циркуляції вірусів грипу В генетичної лінії штаму В/Ямагата у наступному епідемічному сезоні не прогнозується.

Починаючи з 2020 року вірус SARS-CoV-2, що викликає COVID-19, з більшою чи меншою інтенсивністю постійно циркулює в популяції людей як в Україні, так і в світі. Наразі цей вірус набув властивостей звичайного респіраторного збудника, який викликає сезонні респіраторні захворювання, що власне і призвело до завершення пандемії. Починаючи з початку 2022 року захворювання на COVID-19 викликає варіант вірусу Оміврон. В межах цього варіанту одні субваріанти змінюють інші. Так з листопада 2023 року по січень 2024 року в Україні превалював субваріант Оміврону GS.4.1, з лютого по червень 2024 року превалюючим був субваріант JN.1, а у липні-серпні 2024 року превалював субваріант JN.1.11.

На сезон 2024-2025 рр. прогнозується подальша циркуляція різних субваріантів вірусу SARS-CoV-2, його варіанту Оміврон.

Слід звернути увагу, що до складу актуальних вакцин проти грипу для країн Північної півкулі на сезон 2024-2025 рр. увійшли штами, що рекомендовані ВООЗ для виробників грипозних вакцин, а саме:

- А/Вікторія/4897/2022 (H1N1)pdm - подібний вірус;
- А/Таїланд/8/2022 (H3N2) - подібний вірус;
- В/Австрія/1359417/2021 - подібний вірус;
- В/Пхукет/3073/2013 - подібний вірус (у складі квадριвалентних вакцин).

Рекомендовано в передепідемічному сезоні 2024-2025 рр. проводити щеплення осіб, що належать до груп ризику щодо несприятливих наслідків грипу, зареєстрованими грипозними вакцинами з метою уникнення ускладнень та можливих летальних випадків. До них належать: особи старше 65 років, хворі будь-якого віку, що перебувають у стаціонарних медичних установах; вагітні; діти до 3-х років; діти та підлітки, що одержують тривалу терапію ацетилсаліциловою кислотою; пацієнти з хронічними захворюваннями легенів або серцево-судинної системи; пацієнти з порушенням обміну речовин, включаючи цукровий діабет; хворі на стафілококову інфекцію; пацієнти з імунною недостатністю; пацієнти з ожирінням. Серед осіб, які належать до групи епідемічного ризику, котрим рекомендована щорічна вакцинація проти грипу, найсуттєвішою є медичні працівники.

Враховуючи чутливість циркулюючих вірусів грипу А та В до інгібіторів нейрамінідази (на основі озельтамівіру та занамівіру) у випадках тяжкого перебігу, загрози ускладнень та несприятливого розвитку хвороби, раннє застосування цих противірусних препаратів є цілком виправданим.

Підготувала професор, д.мед.н.

А.П. Міроненко